

Т.М. Зевченко, Н.Т. Дудик

Уманський державний

педагогічний університет імені Павла Тичини

ВИКОРИСТАННЯ ПРОБЛЕМНИХ СИТУАЦІЙ ДЛЯ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Дослідження в галузі освіти стверджують, що навчання, в якому переважає повідомлення знань і контроль засвоєння шляхом опитування, більше не є ефективним. Сучасне навчання вимагає найактивнішої участі студентів у навчальному процесі.

У своїй діяльності людина повсякчас зустрічається з великою кількістю проблем, які потребують розв'язання. Пошук способу вирішення будь-якої проблеми починається з процесу мислення, під час якого залучається вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, узагальнювати і абстрагувати; удосконалюється вміння критично мислити, самостійно набувати знання. Питання застосування проблемних ситуацій у викладанні дисциплін вищої школи ґрунтовно розглядається в наукових працях вітчизняних і зарубіжних науковців, таких як: Х. Барроуз, Дж. Берінгер, К. Кокрел, К. Ньюхолд, С. Хмело-Сільвер, Ю. Будас, Н. Дмітерко, І. Доля, О. Зарічна, Т. Кудрявцев, Й. Лернер, М. Махмутов, Р. Матюшкин, В. Оконь, А. Петрова, В. Сафонова та інші.

Для створення проблемної ситуації викладачі користуються різними способами: підведення студентів до суперечностей і пропозиція їм самим знайти рішення; зіткнення із суперечностями практичної діяльності; викладення різних точок зору на одне і те саме питання; пропозиція розглянути явище з різних позицій; спонукання здійснити власні порівняння, узагальнення і висновки. Проблемна ситуація обов'язково повинна містити в собі елементи новизни та перепони на шляху досягнення поставлених цілей; повинна прослідковуватись логічна послідовність пред'явлення проблеми.

Варто моделювати такі проблемні ситуації, які студенти могли б реалізувати в повсякденному житті, відповідали б їхньому досвіду і фоновим знанням, здатності вирішувати проблеми.

Необхідно надати умови для творчості, пропонувати такі завдання, виконуючи які, студенти застосовували б уяву, певний життєвий досвід, невимушено ділилися ним, вільно висловлювали власну думку стосовно проблеми, що обговорюється, використовуючи вивчені лексичні одиниці й відпрацьовані до автоматизму граматичні конструкції. Проблемна ситуація повинна викликати зацікавленість студентів, бажання у всьому розібратися самостійно. Тому інформація, яку вони отримують у результаті вирішення проблеми, повинна мати особистісну значущість, бути важливою у навчальному плані і проектному застосуванні.

Грамотно сформульовані мовленнєві завдання є потужним інструментом методичного і педагогічного впливу, що дає студентам змогу логічно вибудовувати послідовність висловлювань із заданої проблеми. Мовленнєве завдання є завжди мовленнєво-мисленнєвим, де мислення спрямоване на спілкування (погодитись, спростувати, висловити сум, жаль, пояснити, прокоментувати і т.д.), а не мовну форму (вставте, виберіть, розкрийте дужки, знайдіть пару).

Застосування проблемних ситуацій на заняттях з іноземної мови у вищих навчальних закладах допомагає інтенсифікувати навчальний процес, стимулювати пізнавальний інтерес студентів, мотивувати їх до вивчення іноземних мов, покращити рівень іншомовної підготовки майбутніх фахівців.

Проблемні ситуації доречно широко використовувати у навчанні іноземної мови у ВНЗ. Вони переорієнтують процес навчання від сухого неефективного заучування лексики та граматики до реалізації комунікативних намірів.

Література

1. Ромашкіна Г.І. Шляхи створення проблемних ситуацій на уроці англійської мови / Г.І. Ромашкіна // Іноземні мови. – 2009. – №3. – С.18-22.

2. Волкова Н.П. Педагогіка: [Посібник для студентів вищих навчальних закладів] / Н.П. Волкова. – К. : Видавничий центр "Академія", 2003. – 576 с.

3. Дмітренко Н.Є. Застосування проблемних ситуацій для формування іншомовної комунікативної компетентності у майбутніх вчителів на заняттях з англійської мови / Н.Є. Дмітренко, Петрова А.І. // Іноземні мови. – 2017. – №3. – С.23-29.